

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1932 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionsålder för vissa vid armén och flygvapnet anställda maskinister och eldare.

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1932 dagtecknad proposition nr 144, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att sådan vid arméns eller flygvapnets truppförband anställd maskinist eller eldare av 1:a klass, som är delägare i arméns pensionskassa, skall under i övrigt gällande villkor äga att efter erhållet entledigande undfå fyllnadspension, därest han vid avgången uppnått en levnadsålder av 63 år.

Genom beslut av 1928 års riksdag inrättades vissa nya ordinarie beställningar vid försvarsväsendet, däribland beställningar såsom maskinist och såsom eldare av 1:a klass.

Innehavare av dylik befattning vid armén är i sådan egenskap delägare i arméns pensionskassa. Detsamma gäller, på grund av stadgandena i kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 253) med vissa bestämmelser i avseende å den militära pensioneringens provisoriska ordnande, även nu nämnd beställningshavare vid flygvapnet, med undantag dock för det fall att beställningshavaren vid tillträddandet av maskinist- eller eldarbefattningen redan var delägare i flottans pensionskassa, där han i så fall kvarstår även efter övergången till flygvapnet.

För gäldande av retroaktiva avgifter till vederbörliga pensionskassor, som innehavare av icke-ordinarie befattning kunde hava att erlægga vid övergång till, bland annat sådan nyinrättad ordinarie beställning, varom nyss nämnts, anvisade 1928 års riksdag ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

Jämlikt gällande bestämmelser erfordras för att delägare i arméns pensionskassa skall komma i åtnjutande av fyllnadspension, bland annat, att han uppnått vederbörlig pensionsålder samt innehar minst trettio tjänsteår efter 20 års ålder ävensom under minst 2 år varit ordinarie innehavare av den tjänst, vid vilken pension sökes.

Någon pensionsålder för innehavare av nyss omförmälda maskinist- och eldarbefattningar har emellertid ännu icke blivit fastställd. Beträffande

vissa andra, genom 1925 års härordning eller senare bestämmelser nytillkomna eller i löneavseende omreglerade befattningar vid försvarsväsendet, för vilka icke heller pensionsålder blivit fastställd i samband med tjänsternas inrättande eller omreglerande, har riksdagen tidigare genom särskilda beslut, efter förslag av Kungl. Maj:t, fastställt pensionsålder, nämligen år 1928 för brigadchefer, år 1929 för förrådsförvaltare, flaggkorpraler och högbåtsmän vid marinen samt år 1931 för chefen för arméns underofficersskola samt musikdirektörer vid armén och marinen.

Fråga har nu uppkommit om fastställande av pensionsålder för sådana maskinister och sådana eldare av 1:a klass vid arméns och flygvapnets truppförband, som äro delägare i arméns pensionskassa. I sådant avseende hava olika förslag framkommit.

Direktionen över arméns pensionskassa har i skrivelse den 28 november 1928 framlagt förslag rörande pensionsålder för innehavare av vid armén och flygvapnet nytillkomna beställningar och därvid för maskinister och eldare vid armén och flygvapnet förordat en pensionsålder av 65 år. I ett senare avgivet utlåtande har direktionen förklarat sig icke framställa invändning mot från annat håll framlagt förslag om en pensionsålder av 63 år.

Flygstyrelsen har tillstyrkt en pensionsålder av 65 år.

Arméförvaltningen har förklarat sig icke kunna ansluta sig till förslaget om fastställande av en pensionsålder av 65 år och i stället förordat en pensionsålder av 63 år.

Chefen för generalstaben har förklarat sig icke hava något att erinra mot en pensionsålder av 65 år, att gälla tills vidare, intill dess annorlunda kunde vara bestämt.

Med erinran att för närmast motsvarande civila befattningshavare — viss ekonomipersonal vid statens anstalter för sinnessjuka — vore fastställd en pensionsålder av 62 år, har *statskontoret* anslutit sig till förslaget om en pensionsålder av 63 år för nu ifrågavarande personal.

Arméns maskinistförening har gjort framställning i syfte, att pensionsåldern för arméns och flygvapnets maskinister måtte fastställas till 60 år.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

»Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har pensionsålder ännu icke blivit fastställd för nu ifrågavarande befattningar såsom maskinist och såsom eldare av 1:a klass vid arméns och flygvapnets truppförband. Sedan emellertid numera två befattningshavare, tillhörande nämnda personalkategorier, inkommit med ansökningar om avsked med pension och ytterligare vissa dylika befattningshavare uppnått sådan levnadsålder, att fråga inom kort torde uppstå om deras avgång ur tjänst, synes nu icke längre böra anstå med fastställande av pensionsålder för

omförmälda befattningar. Ett beslut härutinnan torde dock, i likhet med de avgöranden, som tidigare träffats i fråga om pensionsålder för vissa nyinrättade beställningar vid försvarsväsendet, få anses allenast såsom ett provisorium i avbidan på en definitiv pensionsreglering för den militära personalen.

Vad avvägningen av pensionsåldern beträffar, synes mig under föreliggande förhållanden vara att förorda, att densamma i enlighet med arméförvaltningens och statskontorets förslag bestämmes till 63 år.»

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag om fastställande för ifrågavarande personalgrupper av en pensionsålder av 63 år. Såsom departementschefen framhållit, torde emellertid ett beslut i överensstämmelse med detta förslag tillsvidare få anses såsom ett provisorium. En definitiv prövning av frågan om pensionsålder för omförmälda befattningshavare — liksom för andra personalkategorier vid försvarsväsendet — lärer böra ske först i samband med en blivande behandling av den sedan länge aktuella frågan om ny pensionslagstiftning för de militära befattningshavargrupperna. Därvid torde även åtskilliga närliggande spörsmål, bland annat frågan om avgångsskyldigheten för personalen, få göras till föremål för ställningstagande.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 14 mars 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. E. Svensson, Gustafsson i Stensholm*, Lindley*, Lindgren, Johansson i Östersund, Ström i Lidköping, Stendahl och Bodin;

från andra kammaren: herrar Winkler, Bäcklund, Lovén, Svensson i Betingetorp, Wikström, Höglund i Göteborg, Ryberg och Carlsson i Solberga.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.